

Vooroordeel:

Die mensen zijn simpel en goedgegelovig.
Functioneren aan de rand van de maatschappij

Feit:

Hoog opgeleid, hoger inkomen, vrouw, vaak chronisch ziek (Eisenberg, 1998)

R. Hoenders, CIP, Lentis

Vooroordeel:

Ze gebruiken het uit frustratie met, en in plaats van, reguliere geneeskunde

Feiten:

- Ook positieve redenen spelen een rol (Furnham 1996)
- Vrijwel altijd tegelijkertijd: 95% (Astin, 1998)

R. Hoenders, CIP, Lentis

Kritiek op elkaar..

Regulier over alternatief:

Kwakzalverij en niet bewezen! Misleiding en misbruik.

Alternatief over regulier:

Schadelijk, vaak ineffectief en geen aandacht voor de patiënt!

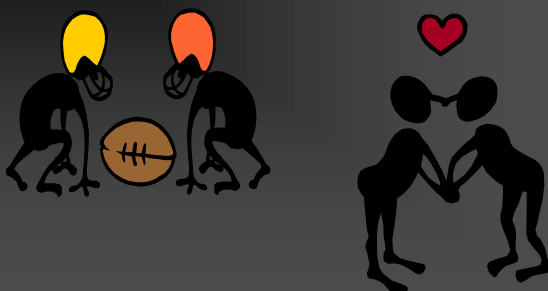
R. Hoenders, CIP, Lentis

- Deze situatie is onbevredigend, verwarrend en schadelijk voor patient, maatschappij en behandelaar

- Kan het ook anders?

R. Hoenders, CIP, Lentis

CONCURRENEN of SAMENWERKEN?

Wat is Integrale Psychiatrie?

- Integreeren van complementaire en / of alternatieve geneeswijzen (CAG) in de reguliere psychiatrie
- Op basis van EBAM en het CAG protocol
- Hierbij staat de therapeutische relatie centraal, is het focus gericht op welzijn en gezondheid en wordt gewerkt vanuit een holistische visie

(Hoffer & Hoenders, 2009 / Lake, 2007)

R. Hoenders, CIP, Lentis

CONSORTIUM of ACADEMIC HEALTH CENTERS for INTEGRATIVE MEDICINE

- IM is een wereldwijde ontwikkeling
- 43 medisch academische centra in VS (www.imconsortium.org)
- NCCAM (<http://nccam.nih.gov/>)
- CAM werkgroep binnen de APA (www.apacam.org)
- Sterke toename hoogleraren IM, boeken, artikelen en medische tijdschriften

R. Hoenders, CIP, Lentis

WHO (2003) en EP (97 en 2007)

Advies aan alle lidstaten:

- Meer betrouwbare informatie beschikbaar stellen bij voorkeur via reguliere kanalen
- Meer onderzoek doen naar CAG
- Integratie van effectief bevonden CAG in reguliere zorg
- Nederland geen beleid gemaakt, alleen strenger straffen

R. Hoenders, CIP, Lentis

Centrum IP van Lentis

R. Hoenders, CIP, Lentis

1. Informatie verstrekking

Sinds 2006 een jaarlijks congres Integrale Psychiatrie, Martiniplaza te Groningen:

- 10 Maart 2010: "Zelfhelend vermogen"
- www.congresintegralepsychiatrie.nl

R. Hoenders, CIP, Lentis

2. Opleiding en training

- Bijdrage aan opleiding van artsen (studenten, co-assistenten, keuze co), psychologen, AIOS opleidingsplek) en nurse practitioners
- Workshops en lezingen over IP en mindfulness

R. Hoenders, CIP, Lentis

3. Onderzoeksgroep; "de Middenweg"

- Dr Martin Appelo, senior onderzoeker CIP
- Dr Elske Bos, senior onderzoeker
- Twee psychiaters/promovendi
- Prof Dr J de Jong, VU Amsterdam en Boston
- GZ-Psycholoog / onderzoeker
- Diverse stagiaires (studenten)

R. Hoenders, CIP, Lentis

4. Patiëntenzorg

Regulier opgeleide, ervaren therapeuten, BIG geregistreerd, kennis van en ervaring met CAG:

- Psychiater (2),
- Psychiater/onderzoeker (1)
- Psycholoog (2),
- Psycholoog/onderzoeker (2)
- Gespecialiseerde verpleegkundigen (6)
- Systeemtherapeut (1)
- Fysiotherapeut/PMT (1),
- AIOS (1),
- Mindfulness trainer (1).

R. Hoenders, CIP, Lentis

Werken met CAG?

Vooroordeel:

Dat is toch allemaal placebo en oplichterij?

Feit:

Onderzoek toont aan.....

R. Hoenders, CIP, Lentis

Hiërarchie van bewijsvoering

1. Cochrane review
2. Systematische review of meta-analyse
3. RCT
4. CT zonder randomisatie
5. Cohort of case control studie
6. Onvoldoende bewijs (case report, expert opinion)

(Strauss & Engel, 2000 / Concato et al., 2000)

R. Hoenders, CIP, Lentis

Bewijs voor CAG (niveau 3 en hoger):

- **Kruiden:** Sint Janskruid, Kava, Valeriaan, Ginkgo biloba
- **Supplementen:** Vitamines, foliumzuur, visolie, SAME, inositol, melatonine
- **Meditatie;** voor diverse indicaties oa terugkeerpreventie depressie
- **Sporten** voor angst, depressie en meer.
- **Relaxatie** en massage bij angst
- **Biofeedback:** hartcoherentie en neurofeedback
- (Lichttherapie, EMDR)

R. Hoenders, CIP, Lentis

Vooroordeel:

Er is al meer dan genoeg onderzoek gedaan naar CAG; zonde van tijd en geld, moet nu eens afgelopen zijn

Feit:

0,008% van onderzoeksbudgetten in UK en 0,42% in USA, te weinig onderzoekers, te weinig samen met CAG therapeuten (Ernst, 1998)

R. Hoenders, CIP, Lentis

Vooroordeel:

Reguliere geneeswijzen zijn altijd onderbouwd door goed onderzoek

Feit:

Slechts 20-40% is 'evidence based' (Booth, 2006, Tataryn & Verhoeve, 2001)

R. Hoenders, CIP, Lentis

Niet 'evidence-based' in de psychiatrie:

- CET en AT
- Combinaties van verschillende medicijnen
- 'Off label' voorschrijven (bijvoorbeeld bij andere diagnoses of andere leeftijdsgroepen: ouderen, jeugd)

R. Hoenders, CIP, Lentis

Vooroordeel:

EBM betekent dat je nooit geneeswijzen voorschrijft die niet duidelijk bewezen effectief zijn..

Feit:

.....?

R. Hoenders, CIP, Lentis

Wat is EBM?

R. Hoenders, CIP, Lentis

Is dat wel "Evidence Based"?

Vaak hoort men: "Alleen therapieën toepassen die wetenschappelijk 'bewezen' zijn"

Dat betekent:

Er zijn 2 of meer dubbel blinde RCT's die een significant effect boven placebo niveau aantonen (=criterium richtlijnen)

R. Hoenders, CIP, Lentis

Evidence Based Medicine (EBM)

Een methodiek van werken:

1. Best beschikbare bewijs
2. Voorkeuren en wensen van patient
3. Klinische ervaring en expertise van therapeut

-> EBAM

(Sacket ea, 2000)

R. Hoenders, CIP, Lentis

IP in de praktijk

1. Reguliere diagnostiek
2. Bespreken **alle** behandelmogelijkheden met hun 'level of evidence' + wensen patient + expertise behandelaar (EBAM)
3. CIP: regulier, leefstijl en **complementair**
4. Verwijzing naar extern netwerk van **alternatieve** therapeuten, speciaal geselecteerd
5. Continue evaluatie (ROA en IOA onderzoek)

Hoenders, Appelo & Brink van den (2008). Integrale Psychiatrie in de praktijk; onderzoek alles en behoud het goede. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 8, 9, 718-725.

R. Hoenders, CIP, Lentis

Onderscheid C en A (CAG)

- **Complementair:** verklingsmechanisme wel begrijpelijk, redelijke bewijsvoering, matige acceptatie, vanwege sociale, politieke of ideologische redenen geen onderdeel regulier
- **Alternatief:** Geen onderdeel regulier, verklingsmechanisme anders, twijfel over bewijsvoering, weinig acceptatie

(Lake, 2006)

R. Hoenders, CIP, Lentis

Welke behandelingen?

Op de polikliniek van CIP:

- **Regulier:** reguliere medicatie, CGT, psychotherapieën, PMT, systeem, SPV, psychoeducatie, vrouwengroepen
- **en Complementair:**

R. Hoenders, CIP, Lentis

Bewijs voor CAG (niveau 3 en hoger):

- Kruiden: Sint Janskruid, Valeriaan, Ginkgo biloba
- Supplementen: Vitamines, foliumzuur, visolie, SAmE, inositol, melatonine
- Meditatie; voor diverse indicaties oa terugkeerpreventie depressie
- Sporten voor angst, depressie en meer.
- Relaxatie en massage bij angst
- Hartcoherentie en neurofeedback
- (Lichttherapie, EMDR)

R. Hoenders, CIP, Lentis

Alternatief?

- Niet zelf 'in huis'
- Verwijzing naar extern netwerk (in ontwikkeling)
- Uitsluitend als **toevoeging** aan regulier of complementair
- En in het kader van onderzoek
- Alles mbv het **CAG protocol**

Hoenders, Appelo, Brink van den, et al (2009) *Lentis en Integrale Psychiatrie: verantwoorde toepassing van alternatieve geneeswijzen in de GGz met behulp van het CAG protocol.* (manuscript)

R. Hoenders, CIP, Lentis

CAG protocol

Gemaakt obv:

- Nederlandse wetgeving
- EBAM
- Gedragsregels tuchtrechters
- Kwaliteitscriteria professioneel statuut diverse CAG beroepsverenigingen

R. Hoenders, CIP, Lentis

CAG protocol (binnen CIP):

De essentie in het kort:

- Bij vaststaande diagnose mogen bewezen reguliere behandelingen niet worden onthouden
- EBAM
- Altijd met medebeoordeling van een arts
- Alleen complementaire behandelingen die niveau 3 hebben bereikt worden toegepast binnen CIP

R. Hoenders, CIP, Lentis

CAG protocol (buiten CIP)

Kwaliteitscriteria netwerk alternatief:

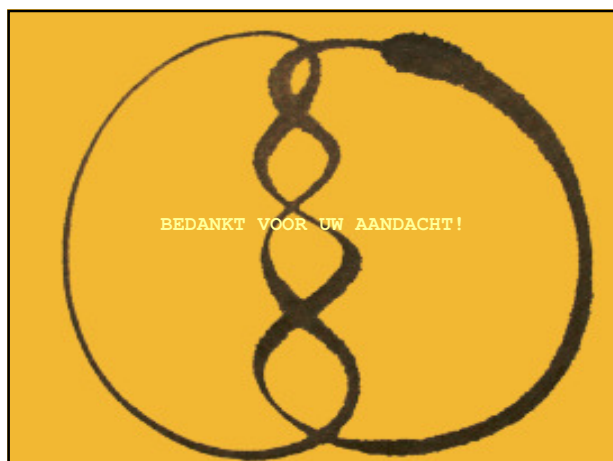
- - lid beroepsvereniging
- - handelen naar professioneel statuut
- - klachtenregeling
- - dossiervoering
- - 'hygiene' zoals bij BIG therapeuten
- - regelmatig contact met CIP
- - participatie onderzoek + accoord publicatie ongeacht de uitkomst

R. Hoenders, CIP, Lentis

Samenvatting en conclusie

- Sterke toename in vraag om CAG **gecombineerd** met regulier -> integrale zorg
- Van groot belang daar op in te gaan; voor patient, behandelaar en voor de gezondheidszorg
- Dat kan op veilige en professionele wijze
- CIP van Lentis heeft daarvoor het CAG protocol ontwikkeld, waarin EBAM centraal staat
- Diversiteit

R. Hoenders, CIP, Lentis

Contact

Centrum Integrale Psychiatrie

Postadres: Postbus 86, 9700 AB

Groningen

Tel: 050-5223135

E-mail: integralepsychiatrie@lentis.nl

hjr.hoenders@lentis.nl

R. Hoenders, CIP, Lentis

Goede, informatieve boeken:

- Lake & Spiegel, 2006, Complementary and alternative treatments and mental health care.
- Lake, 2007, Textbook of Integrative Psychiatry.
- Ernst, 2006, The desktop guide to CAM; an evidence based approach.
- Misschoulon, 2002, Natural medications in psychiatry, considering the alternatives.
- Shannon, 2008, Please don't label my child.
- Kemper, 2009, Mental health, naturally!
- Muskin, 2000, CAM and psychiatry.

R. Hoenders, CIP, Lentis

Goede websites:

- www.congresintegralepsychiatrie.nl
- www.lentis.nl/integralepsychiatrie
- www.iocob.nl
- www.bravewell.org
- www.apacam.org
- www.nccam.nih.gov
- www.integrativementalhealth.net
- www.imconsortium.org

R. Hoenders, CIP, Lentis